

salú corresponen a un d'aquests banys i hi ha un document de Lleida on es parla de l'autorització per a establir un "bany per a les juives".

Cementiris

Només s'ha excavat bé una part del de Barcelona, del qual queda encara una bona part sota els edificis de la "Sociedad de Tiro de Pichón". Hi havia unes sepultures antropomorfes diferents però, de les olerdolanes; han sortit làpides amb inscripcions, anells, arracades, teixit, etc.

Vestuari

Hi ha una resta de teixit daurat procedent del cementiri de Barcelona que s'ha perdut. Hi ha representacions en pintures i en un capitell de la Catedral de Barcelona.

* * *

RESSENYA DE L'EXCURSIÓ DEL DIA 24 DE GENER A VALLS I A MONTBLANC

Els jueus a la Catalunya Medieval II

Com a contacte amb els calls de la Catalunya Nova, tingué lloc una excursió per a visitar els calls de Valls i de Montblanc.

A Valls fórem rebuts pel senyor Pau NUET, alcalde de la ciutat, el senyor Joaquim Torres, president de l'Institut d'Estudis Vallencs i l'amic Gabriel Secall, investigador local i bon coneixedor de la problemàtica dels jueus a la Catalunya medieval. L'acte començà amb unes paraules d'acolliment pel senyor Pau Nuet i una resposta de presentació i d'agraïment per la rebuda, del nostre president Ramon Vall. A continuació, el senyor Joaquim Torres féu una explicació del que és l'Institut d'Estudis Vallencs, una petita història de la vila, i una biografia dels vallencs il·lustres retratats a la galeria de la sala d'actes de l'Ajuntament. El senyor Gabriel Secall, per la seva part, ens féu una exposició sobre els jueus vallencs i els de les comarques tarragonines i després ens acompanyà en la visita. Com a dades remarcables, hi ha la dels índexs de població jueva: hom té documentades diverses jueries a l'Aleixar, a Alforja, a Vallmoll i d'altres que depenien de les aljames de les ciutats, per exemple, la de Vallmoll depenia de la de Valls. La sinagoga de Valls és datada documentalment el 1277; hi ha un document del 1343 sobre el lloguer. Els vestigis del call són als carrers dels jueus i al carrer del Call. En la visita continuaren diverses explicacions sobre el mateix tema, així com hom ens mostrà la porta, que encara resta sobre la carretera, de la primitiva església romànica.

A Montblanc ens esperaven el bon amic Rafael Alfonso i dos companys per conduir la visita i fer els comentaris adients.

Del call de Montblanc, en resten, com a Valls, uns carrerons estrets i tortuosos amb el senyal de les seves portes.

La visita, però, fou alguna cosa més perquè Montblanc és una vila amb una gran quantitat de monuments prou interessants tots ells, encara que no siguin, llevat de l'església de Sant Miquel, d'estil romànic. La majoria són gòtics, de tal manera que gran part del casc antic reclòs dins la muralla feta edificar per Pere III té una sabor medieval encantadora. Montblanc, a pesar de la seva senzillesa, posseeix dos museus, un d'escultura d'èpoques diverses amb peces donades a la ciutat per l'escultor Frederic Marès i el Museu Arxiu dedicat a la vila i a la comarca, un dels millors del país en el seu gènere, bellament instal·lat a la casa donada pel senyor Rafael Alfonso i que és el Centre de cultura de la Conca de Barberà.

M.P.M.